

УДК 338.242

СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Студ. А.М. Полухович, гр. МТІ – 41
Науковий керівник викл. О.Г. Орлов
Рівненський державний гуманітарний університет

Мета – дослідити і проаналізувати суть і значення управлінської діяльності та менеджменту на підприємстві.

Завдання – розглянути теоретичні засади понять „управлінська діяльність” та „менеджмент”, дослідити як розвиваються ці поняття в процесі суспільно-історичного розвитку.

Об’єктом та предметом статті є „управлінська діяльність” та „менеджмент” як важлива складова сучасної ринкової економіки.

Результати дослідження. За умов формування ринкової економіки підвищуються вимоги до управління. Це обумовлено підвищеною складністю як виробництва продукції, так і її реалізації. Якщо у виробництві товарів беруть участь десятки, сотні, а то й більше спеціалізованих підприємств, то виникає необхідність раціонального рішення великої кількості повсякденних практичних проблем, пов’язаних із забезпеченням підприємства кваліфікованою робочою силою, сировиною, матеріалами, вигідними ринками збуту товарів і послуг. Без спеціальних знань вирішити це широке коло проблем неможливо. З’являється особлива, щодо відособлена сфера управлінської діяльності – менеджмент. Менеджмент – сучасна система управління підприємством, що діє в умовах ринкової економіки. Класичний менеджмент ґрунтується на твердому раціоналізмі в управлінні. Найбільш повне вираження суті цього етапу було позначене в концепціях „наукового управління” Ф. Тейлора, „ідеальної бюрократії” М. Вебера та „науки адміністрування” А. Файоля [5, ст. 96]. Термін „менеджмент” по суті є аналогом терміну „управління”, його синонімом. Однак є відмінність.

Управлінська професійна діяльність – форма практичної діяльності, яка є результатом процесів розподілу і спеціалізації праці у ході суспільного розвитку і диференціації трудової діяльності людини. Розвиток управління як специфічного виду діяльності, зростання його ролі, постійне розширення мережі органів управління є закономірним проявом суспільно-історичного прогресу. Управління стає все більш складною справою, постійно зростає кількість людей, зайнятих управлінською роботою. Функція управління охоплює всі сфери суспільного життя і опосередковано – сферу індивідуального розвитку людини: професійного, посадового, особистісного.

Менеджмент – інтеграційний процес планування, організації, мотивації та контролю, за допомогою якого професійно підготовлені спеціалісти формують організації всіх галузей економіки та управляють ними шляхом постановки цілей і розробки способів їх досягнення, координуючи діяльність працівників [1, ст. 76-82].

Менеджмент – це процес досягнення мети організації зусиллями інших людей.

Основні ознаки менеджменту як виду управління і як діяльності:

- менеджмент як управлінська діяльність притаманний організаціям, які функціонують у певному ринковому середовищі. Будь-якій організації для досягнення своїх цілей потрібен менеджмент, а він не може існувати поза організацією;
- потреба у менеджменті виникає у зв’язку з необхідністю координації діяльності більшої або меншої кількості людей, які виконують певну роботу. Вихідним моментом менеджменту є людина, її потреби, інтереси, мотиви, цінності, установки;
- менеджмент віддає перевагу економічним методам і засобам управління. Найбільш яскравий це відображається у маркетингу – управлінні, в центрі уваги якого є споживач;
- для досягнення цілей організації завжди доводиться використовувати певну кількість обмежених ресурсів (матеріальних, фінансових, людських, інформаційних);

- менеджменту притаманна певна об'єктивність і незалежність як від корисливості власників, так і від авторитарної волі державних чиновників;
- для менеджменту характерна гнучка організація управління, яка здатна швидко перебудовуватися відповідно до умов, які змінюються, організація інноваційного типу;
- менеджменту властивий професіоналізм управління як одна із головних вимог до менеджменту та персоналу;
- менеджмент висуває комплекс вимог до особистих властивостей менеджера.

На жаль, в науковій та іншій літературі часто ототожнюють такі поняття, пов'язані з системою і процесами управління, як „управління”, „управлінська праця”, „управлінська діяльність”. При всій різноманітності підходів і визначень під управлінською працею слід розуміти роботою різних категорій працівників, незалежно від рангу, сфери діяльності, тобто це праця, витрачена на виконання організаційних, координаційних та регулюючих дій.

Головний зміст і сутність управлінської праці можна розкрити тільки з урахуванням конкретної сфери її застосування та аналізу і відповідно, її удосконалення має здійснюватися стосовно саме цієї сфери [4, ст. 89-90].

Поняття „управлінська діяльність” є більш широким, ніж поняття „управлінська праця”, оскільки в управлінській діяльності беруть участь управління, праця, людина і природа; управлінська діяльність є провідною, направляючою серед решти видів діяльності. Вплив здійснюється не на управління, а на процес його здійснення. Таким чином, поняттю „управлінська діяльність” можна дати таке визначення: управлінська діяльність – це вид свідомо здійснюваної людської діяльності, спрямованої на ефективне функціонування здійснюваних робіт (індивідуально чи колективно) з досягнення тих чи інших цілей, вирішення відповідних завдань, виконання функцій. [3, ст. 197-212].

Також, важливим є, механізм стимулювання людей до діяльності через змістовні теорії. Біля витоків української управлінської науки стоїть всесвітньо відомий економіст М. Туган-Барановський. який опублікував низку праць, де розкрив зміст людських інтересів. Задовго до формування школи людських стосунків та поведінських наук (1930-1950 р.) М. Туган-Барановський сформулював групи потреб, які змушують людей діяти гак, а не інакше. Іншими основами потреби слугують мотивами до дій для досягнення мети. Найважливішим стимулюючим мотивом нагромадження капіталу вчений називав честолюбство [2, ст. 140-141].

Висновки. Отже, за умов формування ринкової економіки підвищуються вимоги до управління. Без спеціальних знань вирішити це широке коло проблем неможливо. З'являється особлива, щодо відособлена сфера управлінської діяльності – менеджмент. Розвиток управління як специфічного виду діяльності, зростання його ролі, постійне розширення мережі органів управління є закономірним проявом суспільно-історичного прогресу.

Ключові слова: „Управлінська діяльність”, „менеджмент”, „управлінська праця”, „управлінська професійна діяльність”.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: Навч. посіб. — 2-ге видання. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.
2. Попрозман О.І., Мотивація персоналу на підприємствах// Формування ринкових відносин в Україні.-2008.-9.-С. 139-142.
3. Скібіцька Л.І. Організація праці менеджера. Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. -360 с.
4. Чорний Г.М. Інтерпретація понять «управління» та «менеджмент» і абстрагування їх змісту в теорії економіки/Г. М. Чорний, І. А. Міщенко, О.М Файчук//Економіка АПК. – 2014. - № 3. – С. 87-92.
5. Шегда А.В. Менеджмент: Навч. посіб. - К.: Т-во "Знання", КОО, 2002. -583 с.